

Leefrocht

www.katholiekonderwijsvlaanderen.be

De Don Boscoscholen dragen een pedagogie van vreugde en spel hoog in het vaandel: **“Spelen maakt blij en vreugde vraagt om gedeeld te worden.** Het is een diepe, fundamentele emotie die bevrijdend én verbindend werkt.”

“Spelenderwijs leef je op je best, ben je spontaan en vaak compleet jezelf.”

De oud-Griekse filosoof Plato stelde: **“Je ontdekt meer over een persoon in een uur spel dan in een jaar conversatie!”**

“Al spelend wordt ons vermogen tot fair play, empathie en fantasie gevormd en gevoed.”

De spelende mens (*homo ludens*) scheidt cultuur en beschaving.

Niet toevallig spreken we over muziek *spelen* en toneel *spelen*. Sommige kinderen en jongeren leren *spelenderwijs*; anderen kost het meer inspanning.

Groen is de kleur van vitaliteit en nieuw leven.
Dus ook de kleur van de hoop!

Dit Leeftochtnummer gaat op zoek naar speelsheid in het leven en in het onderwijs, als bron van vreugde.

Spelen

Kinderen en jongeren volop kansen geven om zich te vormen, daar is het je om te doen als onderwijzers.

Met een pedagogie van de hoop geef je richting aan hun vormingsproces. Verrassend vreugdevol is dat.

Leeftocht zoekt dit schooljaar naar vindplaatsen van vreugde en reikt ze aan als proviand voor onderweg in alle kleuren van de regenboog.

Kom, speel je mee?

En je bent vertrokken.

Zo simpel, zo eenvoudig.

Soms zo zalig nutteloos.

Competitief of zonder doel.

Soms routineus, soms grensverleggend.

Vaak uitbundig, soms heel rustig.

Volgens de spelregels of met veel verbeelding.

Er in opgaan.

Tijd vergeten.

Zo veelzijdig.

Zo verrassend vreugdevol.

Speel je mee?

Peter

Bij de cover:
Kom je spelen? Ik wacht op jou!

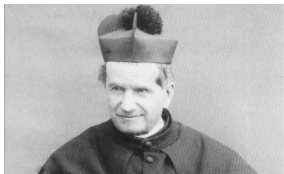

© Afbeelding van Felix Lichtenfeld op pixabay.com

**Leven is speelsheid ...
We moeten zo spelen
dat we de magie om ons heen
weer kunnen ontdekken.**

Flora Colao

EEN PEDAGOGIE VAN VREUGDE & SPEL

Don Bosco was in de 19de eeuw de pionier van een wereldwijd opvoedings- en onderwijsnetwerk dat tot op vandaag floreert, ook in Vlaanderen. Niet alleen de Don Boscoscholen kunnen zich laten inspireren door zijn opvoedingsvisie. In

2015 actualiseerden de salesianen van Don Bosco hun opvoedingsproject. Een pedagogie van vreugde en spel is daarin een hoofdstuk.

Vreugde beleven

Vreugde een plaats geven in de opvoeding gaat over meer dan 'plezier' maken. Ze licht op in een authentieke ontmoeting. Concreet betekent het onder meer dat je jongeren ontvankelijk maakt voor schoonheid, dat je hun kansen geeft tot zelfexpressie, dat je hen uitdrukkelijk bevestigt, dat je met hen feest viert, dat je hen een moment van stilte laat proeven ... Vreugde had voor Don Bosco een spirituele dimensie. Hij beschouwde ze als een godsgeschenk en een teken van Gods aanwezigheid. Waar wij geloof vaak spontaan associëren met ernst en zwaarwichtigheid, verbond Don Bosco het met speelse vreugde die zich uit in jeugdige enthousiasme.

Spelen

In het spel zitten krachtige groei- en leeransen. Het geeft ruimte aan verbeelding en fantasie. Het helpt tot expressie brengen wat in je leeft, je impulsen kanaliseren, rollen oefenen, je sociale vaardigheden ontwikkelen, grenzen integreren, afspraken maken, regels toepassen ... Spelen is misschien wel de meest integrale en integrerende manier om het leven te leren.

Meedoen

Voortdurend spoort Don Bosco zijn medewerkers aan om actief betrokken bij het spel aanwezig te zijn en er zoveel mogelijk aan deel te nemen. Het spel is een ruimte waarin je veel kan ontvangen en geven. Je leert er aansluiten bij de leefwereld van de jongere. Je wint er vertrouwen. Het woord dat je op die momenten bij een jongere zaait, heeft veel meer kans om wortel te schieten en vrucht te dragen.

Het speelse hoort niet alleen thuis in de uitdrukkelijke spelmomenten, je neemt het ook mee in het hele opvoedingsgebeuren. Speelse elementen integreren in je aanpak en met humor situaties hanteren dragen bij aan een hartelijke sfeer en werken vaak ontlastend.

Samengevat uit: Don Bosco Centrale vzw, *Opvoeden met Don Bosco als gids en tochtgenoot*. Brussel, 2015, blz. 41-44

Speel met **groen** en laat je inspireren:

groen in de natuur,

dat teken van leven is

- ◇ lichtgroen: jong en veelbelovend,
- ◇ diepgroen: volwassen en matuur;

groen in het verkeer,

dat go betekent:

we gaan ervoor
om dat speelse jonge groen
met onze maturiteit te besproeien;

groen in de kerk,

dat staat voor de tijd
doorheen het jaar:

dag na dag
doorheen het schooljaar
blijven we erop inzetten
om het jonge groen
te voorzien
van water
en extra voeding
met af en toe
een onderbreking
om het leven te vieren
in alle kleuren van de regenboog,
zoals de vrouw
die haar verloren zilverstuk
terugvond (Lc 15,8-9).

In de methode van de zes denkhoeden
van de Bono staat **groen** voor creativiteit
en nieuwe ideeën.

DUS: SPEEL

H = G

Spelen werkt. Dus:
spel goed.

Proviand voor onderweg, een verademing voor onderwijzers
Maandelijks inspiratiebron: pro.katholiekonderwijs.vlaanderen@leeftocht
Impressies zijn welkom op leeftocht@katholiekonderwijs.vlaanderen

Er is getracht alle rechthebbenden op copyright te bereiken;
wie toch een overname zonder voorkennis vaststelt,
wordt verzocht contact op te nemen.

Jaargang 36
nummer 6
februari 2021

v.u. Lieven Boeve

Gieter

giet er
wat water rond

dan groeit
het kwetsbaar riet

vanuit vruchtbare grond
de hoogte in

dan bloeit
het **jonge groen**

geleidelijk aan open
zoals ook jongeren doen

die hunkeren en hopen
dat je hen raakt en boeit

met woorden en gebaren
discreet van aan de zijlijn

zodat ze zelf ervaren
wie ze in wezen zijn

giet er
wat water rond

© HVP, geïnspireerd door Don Bosco

Werk en vrije tijd

Het zoeken naar evenwicht tussen werk en vrije tijd is een actueel thema.

Spelen doe je in je vrije tijd, op het werk is het werken geblazen.

In dat opzicht is het nochtans vreemd dat zowel leerlingen als onderwijzers de school met werken associëren.

Het woord *school* is immers afgeleid van het Griekse woord *scholè*, dat rust en vrije tijd betekent.

Hoe komt het toch dat wij vandaag aan heel andere dingen dan school denken, wanneer wij het over vrije tijd hebben?

De school zorgt er juist voor dat mensen vrij van werk zijn en die tijd kunnen gebruiken om zich te ontplooien.

De voormiddagpauze tussen 10.10 en 10.25 uur speeltijd noemen zet ons zo ook op het verkeerde been.

De hele schooldag is immers vrije tijd en dus speeltijd.

Het kwartiertje dat de voormiddag opdeelt in twee werkblokken, wordt dan niet meer dan een pauze die de speeltijd onderbreekt.

Wat als de school met die zienswijze het hele maatschappelijke bestel zou kunnen inspireren?

Werk en vrije tijd worden zo verwisselbaar en uiteindelijk is heel het leven speeltijd.

Alles is afhankelijk van hoe je het bekijkt!

En van welke betekenis je eraan geeft. Toch?

We moeten zo spelen

dat we de magie om ons heen

weer kunnen ontdekken. Flora Coloa

Laten we eens spelen met dat citaat.

Vervang eens het woord *spelen* door *leven*.

Wat denk je daarover?

Vervang nu ook eens het woord *spelen* door *leren*.

Waartoe inspireert dat je?

Speel met al je zintuigen.

Laat je verbeelding werken.

Voel je de magie?

Leeffrucht

KATHOLIEK
ONDERWIJS
VLAANDEREN

Jaargang 36

nummer 6

februari 2021

Spelend leren

Vorige week keken de leerlingen van juf Eva naar een film.

Volgende week gaan ze op bezoek in een sociaal restaurant, om er vervolgens doorheen het schooljaar elk een dag te gaan meewerken.

Deze week spelen haar leerlingen twee lesuren lang het spel *Polá* over het armoedeweb.

“Goh, mevrouw,” zegt een leerling in de gang bij het buitengaan, “wat leuk dat we zoveel plezierige dingen mogen doen; dat we zoals vandaag twee uur aan een stuk mogen spelen in plaats van les te krijgen.”

Eva lacht in haar vuistje. Saai vinden haar leerlingen het blijkbaar niet. Ze vinden dat ze aan het spelen zijn en vergeten dat ze aan het leren zijn.

Leren leven

*Streven naar geluk als levensdoel
is een vergissing.*

*Streven naar zin en betekenis,
daarentegen, is waar het leven om draait.*

Dat is de stelling van psychiater Dirk De Wachter op de achterflap van zijn boek *De kunst van het ongelukkig zijn* (Lannoo Campus, 2019).

Zin in leven is het uiteindelijke doel van vorming.
Zin in leren. Zin in leven is ook de titel en dus de vlag van het leerplan voor het basisonderwijs.

Voor het secundair onderwijs gaat dat evengoed op.

*Onderwijs vormt mensen tot vrije, competente en
solidaire personen die zin en betekenis vinden in leven en
samenleven. Leren leren, leren werken en leren (samen)
leven gaan op school hand in hand. (visietekst katholieke
dialogeschool)*

Leren spelen

Als volgens de quote hiernaast leven speelsheid is, dan zal (leren) spelen ongetwijfeld helpen om zin en betekenis te vinden in het leven.

Dan zal allicht *verbeelding als wegwijzer naar vorming* je op het spoor kunnen zetten om spelenderwijs zin te ontdekken.

Denk jij er ook zo over?

Goede God,

zend ons uw *speelse* geest.

Zoals een kind
zichzelf vergeet
en helemaal opgaat
in het spel,
zo vragen wij uw hulp
om onszelf te vergeten
en er helemaal te zijn
voor de kinderen en jongeren
die aan ons zijn toevertrouwd,
en spelenderwijs
met hen te leren.

Zoals het in een gezelschapsspel
uiteindelijk niet gaat
om winnen of verliezen,
maar daardoorheen vooral
om elkaar
al spelend
te laten weten:
wij zijn graag bij elkaar,
wij zien elkaar graag,
zo hopen wij
om in uw geest
ook op school
bij elkaar te kunnen zijn.

Zoals een monnik
in meditatie
zichzelf vergeet,
zo willen wij
doorheen ons werk
er helemaal zijn
voor U.

Goede God,

zend ons uw *vreugdevolle* geest.

Amen.